

IMPROVING BANK DEPOSIT OPERATIONS ACCOUNTING AND ITS INTERNAL AUDIT

Kuzieva Lola Erkinovna,

Master of Banking and Finance Academy of the Republic of Uzbekistan

BANK DEPOZIT OPERASİYALARI HISOBİ VA UNING ICHKI AUDITINI TAKOMİLLASHTIRISH

Kuzieva Lola Erkinovna,

Annotatsiya: Banklarda ish uchun asosiy hujjatlardan biri bu "Depozit siyosati" dir. U resurs bazasini shakllantirishga, shuningdek, mijozlardan jalb qilingan barcha turdagi depozitlarni boshqarishga qaratilgan bank faoliyati majmuini belgilaydi. U depozit operatsiyalarini amalga oshirishning asosiy talablari va shartlarini belgilaydi.

Kalit soʻzlar: bank, moliya, tushum, depozid, talab, taklif.

Abstract: One of the main documents for work in banks is the "Deposit Policy". It defines a set of banking activities aimed at forming a resource base, as well as managing all types of deposits attracted from customers. It defines the basic requirements and conditions for carrying out deposit operations.

Key words: banking, finance, income, deposit, demand, supply.

Depozit operatsiyalarining ishlash sxemasi ham bankning "Depozit siyosati" bilan belgilanadi. Umuman olganda, depozit operatsiyalarini amalga oshirish sxemasi quyidagicha:

Kredit tashkiloti fuqarolar va yuridik shaxslarning mablag'larini jamlaydi va ularni depozitlarga joylashtiradi.

Keyin ularni yangi kreditlar va depozitlar berishga yo'naltiradi.

Foizdagi farq kredit tashkilotining foydasi hisoblanadi.

Bank faoliyatini amalga oshirishda kredit tashkilotlari Rossiya Bankining majburiy standartlariga muvofiq likvidlikning etarli darajasini saqlab turishlari, shuningdek jalb qilingan mablag'larning bir qismini Rossiya RCC bankidagi alohida hisobvaraqda zaxiralashlari shart. Zaxira ulushi bank mijozlaridan jalb qilingan mablag'larning umumiy hajmining o'rtacha 4-5% ni tashkil qiladi.

Depozit operatsiyalarining maqsadi

Depozit operatsiyalarining vazifasi bankning pul mablag'larini yig'ish va keyinchalik joylashtirishdir.

Depozit operatsiyalari bankka omonatchilarning resurslarini har ikki tomon uchun maqbul bo'lgan shartlarda jamlash imkonini beradi.

Operatsion xususiyatlari

Depozit operatsiyalari faol va passiv bo'ladi:

Passiv depozitlarda mablag'larni jalb qilish, qimmatli qog'ozlar chiqarish va LORO hisobvaraqlarini anglatadi.

Faol - mablag'larni kreditlarga, boshqa banklarning depozitlariga, NOSTRO hisoblariga joylashtirish.

Amal qilish muddati bo'yicha tasniflash:

Shoshilinch - ma'lum bir muddat uchun amal qiladi. Bu bir necha kundan bir necha yilgacha bo'lishi mumkin. Ular, o'z navbatida, qisqa muddatli, o'rta muddatli va uzoq muddatli bo'linadi.

Talab bo'yicha - aniq muddatsiz. Bunda jismoniy shaxslar va xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning bank hisobvaraqlaridagi mablag'lari, talab qilib olinmagan depozitlar, akkreditiv va cheklar bo'yicha hisob-kitoblar, boshqa banklardagi vakillik hisobvaraqlari va boshqalar kiradi.

Shartli - omonatchi ma'lum bir shartni bajargunga qadar, masalan, balog'at yoshiga etganida qaytarib olish sharti bilan bolaning nomiga omonat.

To'lov bo'yicha:

To'langan. Mablag'larni omonatga qo'yganlik uchun bank omonatchiga shartnomaga muvofiq foizlarni to'laydi. Mijoz uchun bu foydali, bank uchun esa xarajat.

Ozod. Bu jismoniy va yuridik shaxslarning bank hisobvaraqlariga joylashtirilgan mablag'lar bo'lib, qolganlari uchun bank foiz olinmaydi.

Bitim taraflarining depozit operatsiyalari:

Jismoniy shaxs bilan. Depozit dasturlari banklar o'rtasida mablag'larni joylashtirish va rentabellik jihatidan farq qiladi.

Yuridik shaxs bilan. Depozit dasturlari kamroq tarqalgan, ammo banklar ularni faol ravishda taklif qilishadi.

Depozit sertifikatlari va jamg'arma sertifikatlari nima?

Depozit sertifikati yuridik shaxs tomonidan bankka ma'lum miqdorda mablag' qo'yganligi va saqlanganligini tasdiqlovchi qimmatli qog'ozdir. Jamg'arma sertifikatlari jismoniy shaxslar uchun mo'ljallangan bo'lib, hozirgi vaqtda banklar tomonidan taqdim etuvchi jamg'arma sertifikatlari berish to'xtatilgan. Depozit sertifikatlari faqat rublda berilishi mumkin. Daromad foiz shaklida hisoblab chiqiladi. Ular ro'yxatga olinishi va taqdim etuvchiga to'lanishi, bir martalik yoki ketma-ket chiqarilishi mumkin.

Xulosa qilib, bank resurslarini jalb qilish va joylashtirishda banklarning depozit operatsiyalari muhim o'rin tutadi.

Ular faol va passiv, shoshilinch va noaniq bo'lishi mumkin.

Resurslar hajmini oshirish uchun banklar jamg'arishning turli usullaridan foydalanadilar: ular yuridik shaxslar uchun depozit dasturlarini, jismoniy shaxslar uchun depozit operatsiyalarini, depozit sertifikatlarini berishni va boshqalarni taklif qiladilar.

Yig'ilgan resurslar kreditlar berish, boshqa banklarga omonat qo'yish, bron qilish va likvidlik standartlariga rioya qilish uchun ishlatiladi.

Adabiyotlar ro'yhati:

1. Львова Н.А. Фундаментальная стабильность предприятий: методология фундаментальных и прикладных исследований: дис. ... д-ра экон. наук: 08.00.10. Санкт-Петербург, 2016. С. 60.
2. Мински Х.Ф. Стабилизируя нестабильную экономику / Хайман Мински; пер. с англ. Ю. Каптуревского; под науч. ред. И. Розмаинского. М.; СПб: Изд-во Института Гайдара, Факультет свободных искусств и наук СПбГУ, 2017. С. 145.

3. Софина А.А. Специфика финансирования предприятий реального сектора в условиях экономической нестабильности // Конкурентный потенциал региона: оценка и эффективность использования: сборник статей XIII Международной научно-практической конференции. 2022. С. 242.

4. Софина А.А. Просроченная дебиторская задолженность организаций как финансовый инструмент теневой экономики // Корпоративное управление и инновационное развитие экономики Севера: Вестник Научноисследовательского центра корпоративного права, управления и венчурного инвестирования Сыктывкарского государственного университета. 2017. №3. С. 69–76